

MINISTERIET FOR
BØRN OG
UNDERVISNING

Kvalitets- og Tilsynsstyrelsen

Frederiksholms Kanal 25
1220 København K
Tlf. 3392 5000
Fax 3392 5567
E-mail ktst@ktst.dk
www.ktst.dk
CVR nr. 29634750

Screeninger af resultater på folkeskoleområdet 2012

12. september 2012

Sags nr.:
067.28L.311

Dette notat gennemgår metode og resultater fra screeningerne på folkeskoleområdet. Samlet set viser screeningen, at i alt 17 skoler fordelt på 12 kommuner er udtrukket i tilsynet. Heraf er otte skoler udtrukket på afgangsprøvekarakterer, fire skoler på baggrund af elevernes overgang til ungdomsuddannelse, mens ni skoler er udtrukket på baggrund af deres socioøkonomiske referencer.

Kvalitets- og Tilsynsstyrelsen vil følge op over for de kommuner, der har skoler, som er blevet udtrukket i tilsynet for 2012.

1. Rammer og metode for kvalitetstilsynet med folkeskolen

Det følger af folkeskoleloven, at børne- og undervisningsministeren i tilfælde af vedvarende dårlig kvalitet på en folkeskole kan pålægge kommunalbestyrelsen at udarbejde en handlingsplan med henblik på at forbedre det faglige niveau¹.

Bemærkninger til folkeskoleloven

Det fremgår af de almindelige bemærkninger til L 170, at:

”Undervisningsministeren vil følge og vurdere udviklingen i kvaliteten i folkeskolen og pålægge kommunalbestyrelsen at udarbejde en handlingsplan i tilfælde af vedvarende dårlig kvalitet.”

Kilde: Lovforslag nr. L 170 (FT 2005-06)

Ud over adgangen til at pålægge en kommunalbestyrelse at udarbejde en handlingsplan har ministeren ingen beføjelser til at sanktionere dårlig kvalitet eller manglende overholdelse af uddannelsesregler m.v. Ministeren kan alene komme med henstillinger om indsatser samt udtale sig vejledende om forståelsen af gældende uddannelsesregler. Det egentlige legalitetstilsyn – herunder spørgsmålet om en kommunalbestyrelses ef-

¹ Folkeskoleloven § 57 d, jf. lovbekendtgørelse nr. 998 af 16. august 2010.

terlevelse af et pålæg – vil blive varetaget af det almindelige kommunaltilsyn ved de regionale statsforvaltninger.

I tilfælde, hvor der er konstateret problemer i form af tegn på vedvarende dårlig kvalitet, indledes en dialog med den berørte kommunalbestyrelse²:

”Hvis det vurderes, at der på en eller flere af kommunens skoler er tale om vedvarende dårlig kvalitet, må der optages en dialog med kommunalbestyrelsen herom og eventuelt fremsættes forslag om mulige veje til forbedringer. I de formentlig meget sjældne undtagelsestilfælde, hvor dialogen ikke fører til, at nødvendige initiativer til kvalitetsforbedring iværksættes, kan undervisningsministeren pålægge en kommunalbestyrelse at udarbejde en handlingsplan til at forbedre det faglige niveau. Undervisningsministeren fastsætter en frist for udarbejdelse af handlingsplanen, så kommunalbestyrelsen samt skolens leder og medarbejdere hurtigst muligt kan komme i gang med at gennemføre de nødvendige ændringer og nye initiativer”.

Børne- og undervisningsministeren har endnu ikke benyttet adgangen til at pålægge en kommunalbestyrelse at udarbejde en handlingsplan. Det er Kvalitets- og Tilsynsstyrelsen, som har ansvaret for at bistå børne- og undervisningsministeren med at følge og vurdere udviklingen af kvaliteten i folkeskolen.

Formålet med Kvalitets- og Tilsynsstyrelsens tilsyn er at identificere skoler med vedvarende dårlig kvalitet i forhold til det faglige niveau. Med udgangspunkt i bemærkningerne til folkeskoleloven defineres vedvarende dårlig kvalitet som et ikke tilfredsstillende fagligt niveau på skolen i flere på hinanden følgende år.

Bemærkninger til folkeskoleloven:

”Ved vedvarende dårlig kvalitet på en skole forstås, at det faglige niveau ud fra en helhedsvurdering, herunder som det bl.a. kommer til udtryk i testresultater og prøveresultater, i flere på hinanden følgende år ikke på tilfredsstillende måde svarer til det niveau, der må kræves i folkeskolen. I vurderingen af, om en skole udviser dårlig kvalitet, vil indgå flere forhold. Centralt vil være, om elevernes præstationer lever op til de faglige mål, som er opstillet for undervisningen på de forskellige klassetrin. Hvis skolen afviger i forhold til, hvad der burde forventes ud fra landsgennemsnit og skolens elevsammensætning, vil det også kunne være et tegn på dårlig kvalitet.”

Kilde: Lovforslag nr. 170 af 1. marts 2006

² Jf. de specielle bemærkninger til § 1, nr. 9, i lovforslag nr. L170 (FT 2005-06).

Tilsynet benytter sig i dag af tre forskellige indikatorer for dårlig kvalitet.

Elevernes opnåede resultater i form af standpunktskarakterer og afgangsprøvekarakterer samt oplysninger om elevernes overgang til ungdomsuddannelser er de primære områder, der indsamles pålidelige og sammenlignelige data på. Styrelsen har derfor valgt afgangskarakterer og overgangsfrekvenser som indikatorer for en skoles faglige kvalitet. Tilsynet undersøger desuden, hvordan skolerne klarer sig i sammenligning med andre skoler med en tilsvarende elevsammensætning vurderet på baggrund af en række relevante socioøkonomiske baggrundsfaktorer hos eleverne. Disse indikatorer er nærmere beskrevet nedenfor³.

1.1. Afgangsprøvekarakterer

Folkeskolen skal ifølge folkeskolelovens formålsparagraf give eleverne kundskaber og færdigheder, der:

”forbereder dem til videre uddannelse og giver dem lyst til at lære mere, gør dem fortrolige med dansk kultur og historie, giver dem forståelse for andre lande og kulturer, bidrager til deres forståelse for menneskets samspil med naturen og fremmer den enkelte elevs alsidige udvikling.”⁴

Elevernes karakterer ved afslutningen af 9. klasse udgør i den sammenhæng en vigtig indikator for elevernes faglige niveau. Karaktererne er afgørende i kvalitetstilsynet, fordi det er de faktiske karakterer – og herunder elevens faktiske faglige niveau – som er relevante for den enkelte elevs videre færd igennem uddannelsessystemet.

Der er i tilsynet anvendt data for afgangsprøvekarakterer i de bundne prøviefag fra skoleårene 2008/09, 2009/10 samt 2010/11. Det drejer sig således om afgangsprøvekaraktererne i hhv. dansk, matematik, engelsk samt fysik/kemi⁵. Skolerne er udtrukket i screeningen, såfremt en skole tre år i træk har mindst to fag, hvis karaktergennemsnit befinder sig blandt de laveste fem pct. af samtlige folkeskoler.

1.2. Overgangsfrekvens

Det er en politisk målsætning, at 95 procent af en ungdomsårgang i 2015 skal have en ungdomsuddannelse. Overgangsfrekvensen er udtryk for, hvor stor en andel af eleverne i folkeskolen, der efter det 9. skoleår fortsætter i en ungdomsuddannelse. Overgangsfrekvensen kan således ses som et mål for skolens evne til gennem undervisning og vejledning at

³ Der er til analysen anvendt data fra UNI-C's statistikbank.

⁴ Folkeskolelovens § 1, stk. 1.

⁵ Dansk indgår med fire karakterer, matematik med to, engelsk med en og fysik/kemi med en karakter. Ordenskarakteren fra dansk indgår ikke i beregningerne.

forberede og motivere eleverne til videre uddannelse. Det er imidlertid væsentligt at understrege, at overgangsfrekvensen for en skole ikke i sig selv siger noget om elevernes evne til at gennemføre en ungdomsuddannelse.

Der er til screening af overgangsfrekvenser anvendt data for elevernes overgang til ungdomsuddannelse⁶ fra skoleårene 2006/07, 2007/08 samt 2008/09. En skole udtrækkes i screeningen, hvis den har overgangsfrekvenser under 60 pct. tre år i træk i de nævnte år.

1.3. Socioøkonomisk reference

Af bemærkningerne til lovforslag nr. L170 (FT 2005-2006) fremgår det, at skolens elevsammensætning kan indgå i vurderingen af, hvorvidt der er tale om tegn på dårlig kvalitet: "Hvis skolen afviger i forhold til, hvad der burde forventes ud fra landsgennemsnit og skolens elevsammensætning, vil det også kunne være et tegn på dårlig kvalitet".

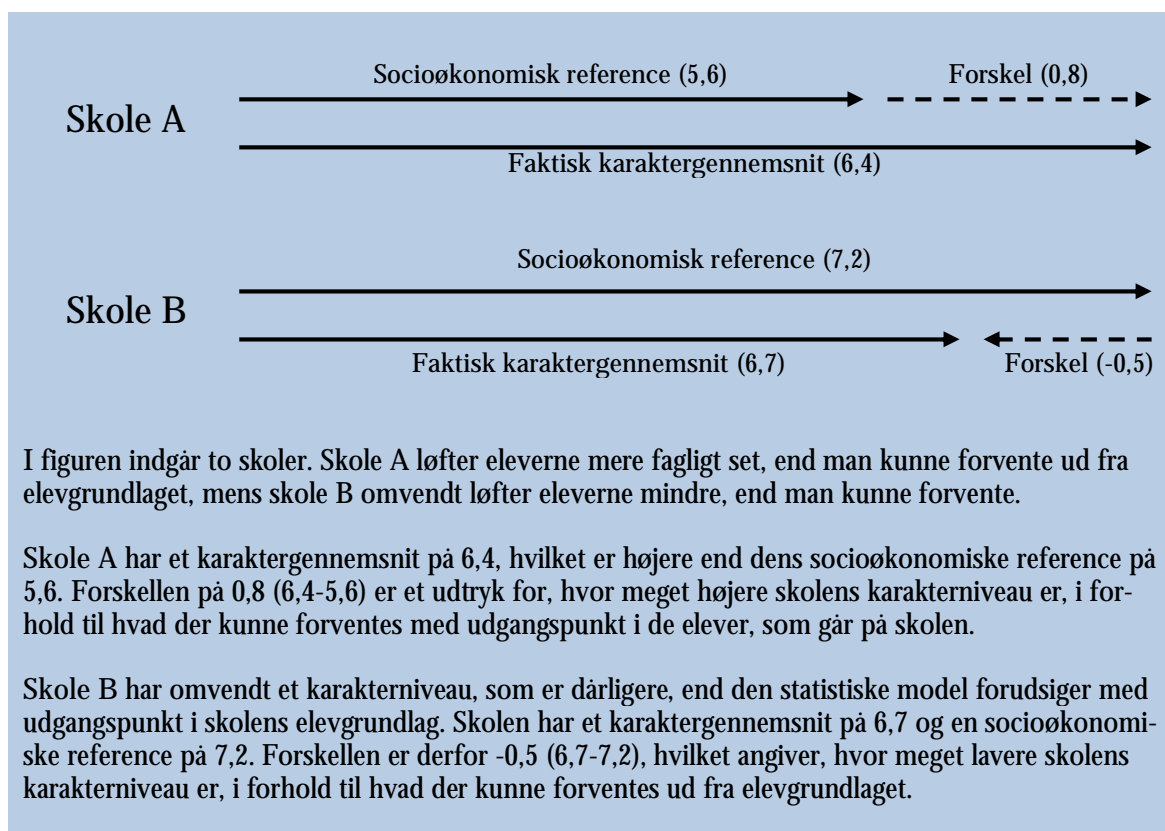
Udgangspunktet for at drive skole er meget forskelligt fra skole til skole. Det skyldes ikke mindst elevgrundlaget, som varierer meget skolerne imellem. Eksempelvis har nogle skoler mange elever fra uddannelsesmæssigt og økonomisk ressourcestærke familier, hvilket giver eleverne gode forudsætninger for at klare sig fagligt godt i skolen. Omvendt kommer mange elever på andre skoler fra ressourcetsvage hjem, hvilket typisk giver store udfordringer i form af, at eleverne ikke har den nødvendige støtte og de nødvendige forudsætninger hjemmefra og mangler motivation for at gå i skole. Den enkelte skole og kommune har derfor et ansvar for at søge at tilpasse skolens arbejde til elevgruppen og at søge at løfte denne fagligt i det størst mulige omfang.

Hvis man skal sammenligne skoler på tværs af landet, trods de meget forskellige elevsammensætninger, faglige og sociale udfordringer, de står overfor, vil det derfor også være nødvendigt at tage højde for elevgrundlaget. Den statistiske beregning, hvor der tages højde for skolens elevgrundlag, benævnes skolens socioøkonomiske reference (for afgangskarakterer).

Nedenstående boks viser, hvordan den socioøkonomiske reference beregnes for to forskellige skoler – en skole, der opnår et højere karaktergennemsnit, end der kunne forventes ud fra skolens elevgrundlag, og en skole, der opnår et lavere karaktergennemsnit, end hvad der kunne forventes. Skolens evne til at løfte eleverne givet elevgrundlaget er vigtig, fordi den giver et mere nuanceret billede af skolens arbejde, hvor det på et mere rimeligt grundlag lader sig gøre at sammenligne resultaterne for

⁶ Ungdomsuddannelse er i overensstemmelse med gængs praksis i ministeriet defineret som gymnasiale og erhvervsfaglige uddannelser. Målingen af overgang er foretaget 15 måneder efter elevens afslutning af 9. klasse.

skoler med mange ressourcetsvage elever med resultaterne for skoler med mange ressourcestærke elever.

Der er anvendt karakterdata og data om elevbaggrund for skoleårene 2008/09, 2009/10 samt 2010/11, og på baggrund heraf er der udregnet socioøkonomiske referencer for skoleåret 2010/11 og for den samlede treårige periode 2008/09-2010/11. En skole udtrækkes i denne del af screeningen, hvis den både har en signifikant negativ socioøkonomisk reference på -0,8 eller derunder for skoleåret 2010/11 og for den samlede treårige periode 2008/09-2010/11.

Der henvises i øvrigt til UNI-C's metodenotat (2012) for en nærmere gennemgang af den statistiske metode og datagrundlaget bag beregningen af den socioøkonomiske reference.

2. Resultater af screeningen

Tabellen nedenfor viser, at i alt 17 skoler fordelt på 12 kommuner er udtrukket i tilsynet med udgangspunkt i den metode og det datagrundlag, som er beskrevet ovenfor.

Heraf er otte skoler udtrukket på afgangsprøvekarakterer (FSA), fire skoler på baggrund af elevernes overgang til ungdomsuddannelse (EOU), mens ni skoler er udtrukket på baggrund af deres socioøkonomiske referencer (SR).

Kommune	Institution	Institutionskode	FSA	EOU	SR
København	Tingbjerg Skole	101023	X		X
København	Rådmandsgades Skole	101034	X		X
København	Guldberg Skole	101035	X		
København	Lergravsparkens Skole	101058		X	
Brøndby	Uddannelsescenter Nygård	153013	X		
Ishøj	Strandgårdskolen	183004	X		
Tårnby	Skelgårdsskolen	185006			X
Gribskov	Græsted Skole	213003			X
Faxe	Møllevangsskolen	385003			X
Odense	H. C. Andersen Skolen	461075	X		
Horsens	Slotsskolen	615022	X		
Herning	Skolen på Sønderager	657017		X	
Aarhus	Tovshøjskolen	751010	X	X	X
Aarhus	Læssøesgades Skole	751023		X	
Aarhus	Center-10, Aarhus High School	751116			X
Thisted	Hanstholm Skole	765001			X
Frederikshavn	Ankermedets Skole	841001			X
I alt:	17		8	4	9